

Τί μαθαίνουμε από τα ναυτικά ατυχήματα;

του
Κώστα Σπύρου
επίκ. καθηγητή
Τμήματος Ναυπηγών
Μηχ/γων Μηχ/κών
Ε.Μ.Π.

Τα ναυτικά ατυχήματα, είναι απαραίτητο να διερευνώνται, όχι μόνο στο πλαίσιο της δικαστικής απόδοσης ευθυνών, αλλά και από την σκοπιά της συγκέντρωσης πολύτιμης τεχνογνωσίας, για να ελαχιστοποιείται η πιθανότητα να συμβούν ανάλογα περιστατικά στο μέλλον. Γι' αυτό, απαιτείται συστηματική συγκέντρωση, τεχνική επεξεργασία και αξιολόγηση των στοιχείων των ατυχημάτων, από εξειδικευμένους επαγγελματίες, με παράλληλη εκμετάλλευση της καλύτερης τοπικής και διεθνούς επιστημονικής γνώσης και εμπειρίας, πάνω στον τομέα αυτό. Αυτά βεβαίως, προϋποθέτουν εκσυγχρονισμό του συστήματος διερεύνησης των ναυτικών ατυχημάτων στην χώρα μας, με την καθιέρωση νέων δομών, εναρμονισμένων με το πνεύμα πρόσφατων αποφάσεων του IMO (του αρμόδιου Διεθνούς Ναυπιακού Οργανισμού που υπάγεται στον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών), αλλά και με το πνεύμα σχετικών πρωτοβουλιών άλλων αναπτυσσόμενων χωρών.

Ο IMO, υιοθέτησε πρόσφατα, έναν Κώδικα που προδιαγράφει, σε γενικές γραμμές, τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να διερευνώνται οι συνθήκες και τα αίτια των ναυτικών ατυχημάτων (Resolution A.849). Ο Κώδικας αυτός, που φυσικά δεν αποκλείει την δικαστική ή άλλες μορφές διερεύνησης, καθιερώνει ένα κοινό πλαίσιο για όλες τις χώρες και προβλέπει την ανοιχτή δημοσιοποίηση των

αιτίων των ατυχημάτων προς την ναυτιλιακή κοινότητα, μέσα σε μικρό χρονικό διάστημα από την στιγμή αναφοράς του ατυχήματος, καθώς και την σύνταξη συστάσεων ασφαλείας, με βάση το συγκεκριμένο ατύχημα, για την αποτελεσματικότερη πρόληψη παρόμοιων συμβάντων, στο μέλλον. Καθιερώνεται δηλαδή ένας διαφανής μηχανισμός συνεχούς βελτίωσης της ασφάλειας, σε παγκόσμια κλίμακα, που όμως, για να λειτουργήσει πρέπει να τύχει υποστήριξης από τις Κυβερνήσεις, με την δημιουργία κατάλληλων υποδομών.

Ηδη, εδώ και μία περίπου δεκαετία, αρκετές χώρες έχουν προχωρήσει στην δημιουργία ανεξάρτητων οργανισμών διερεύνησης ναυτικών ατυχημάτων. Οι οργανισμοί αυτοί, είναι αποδεδειγμένοι από την υποχρέωση να προσδιορίζουν συγκεκριμένα άτομα ή φορείς σαν υπεύθυνους και γι' αυτό μπορούν να φέρουν σε πέρας την αποστολή τους αποτελεσματικά και σε σύντομο χρονικό διάστημα. Η Μ. Βρετανία καθιέρωσε το 1989 την Μονάδα Διερεύνησης Ναυτικών Ατυχημάτων ως έναν ανεξάρτητο βραχίονα του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Μεταφορών και Περιφερειών. Στελεχώνεται από έναν μικρό αριθμό μόνιμων επιθεωρητών, που έχουν κατάλληλα προσόντα, με βάση την θαλάσσια υπηρεσία τους, καθώς και την εκπαίδευση και εμπειρία τους, ως ναυτικοί μηχανολόγοι ή ναυπηγοί.

Ο επικεφαλής επιθεωρητής, αναφέρεται απευθείας στον αρμόδιο Υπουργό («Secretary of State»), γεγονός που διασφαλίζει ότι, η μονάδα αυτή είναι ανεξάρτητη από τις υπηρεσίες που ασχολούνται είτε με την ανάπτυξη των κανονισμών ασφαλείας των πλοίων είτε με τον έλεγχο της εφαρμογής τους. Τις πλήρεις εκθέσεις, που εκτός από τα αίτια περιλαμβάνουν και τα συγκεκριμένα μαθήματα που προκύπτουν από το κάθε ατύχημα, μπορεί να τις προμηθευτεί οποιοσδήποτε

πολίτης, με μικρό αντίτιμο, ενώ περιληπτικές εκθέσεις και συγκεντρωτικά στοιχεία για όλα τα ατυχήματα των τελευταίων ετών, δημοσιεύονται στο διαδίκτυο.

Η Ιρλανδία, προχώρησε πρόσφατα στην ίδρυση ανάλογης μονάδας, μετά από πρόταση ομάδας ειδικών. Η μονάδα αυτή, απαιτείται να προβαίνει στην δημοσιοποίηση των Εκθέσεων, μέσα σε χρονικό διάστημα 9 μηνών από την στιγμή αναφοράς του ατυχήματος. Παρόμοιοι οργανισμοί υπάρχουν επίσης, στην Αυστραλία (με 4 επιθεωρητές), στη Ν. Ζηλανδία (με 3-5 επιθεωρητές, από τους οποίους ο ένας προέρχεται από το Δικαστικό Σώμα), στις Ηνωμ. Πολιτείες, στον Καναδά και αλλού. Σε όλες τις περιπτώσεις, οι επί-

σημες εκθέσεις (ή τουλάχιστον περιλήψεις τους), είναι διαθέσιμες στο διαδίκτυο. Στο διαδίκτυο μπορεί να βρει κανείς ακόμα, τις επίσημες εκθέσεις για πρόσφατα ατυχήματα, στα οποία δόθηκε μεγάλη δημοσιότητα, όπως

αυτό του Νορβηγικού επιβατηγού πλοίου Sleipner, που βυθίστηκε πριν από ενάμισι, περίπου, έτος, μετά από πρόσκρουση σε βράχο, με σημαντικές ανθρώπινες απώλειες.

Είναι ουσιαστικής σημασίας, το να υπάρχει ανάλογη ευκολία πληροφόρησης και για τον Έλληνα πολίτη (καθώς επίσης φυσικά και για τον επισκέπτη αυτής της χώρας), αναφορικά με ατυχήματα που συμβαίνουν σε Ελληνικά πλοία ή σε ξένα πλοία που ταξιδεύουν στον Ελληνικό θαλάσσιο χώρο.

Είναι πολύ ενδιαφέρον και ενθαρρυντικό ότι, κατατέθηκε στη Βουλή και ήδη ψηφίστηκε νομοσχέδιο του Υπουργείου Μεταφορών για την σύσταση Επιτροπής, καθώς και Μονάδας Μελετών, για την διερεύνηση των αεροπορικών ατυχημάτων

στην χώρα μας, σύμφωνα με τις διατάξεις της οδηγίας 94/56/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Η πρωτοβουλία αυτή, είναι ακριβώς στο πνεύμα που περιγράφεται παραπάνω και θα πρέπει να υπάρξει άμεσα, ανάλογο σχέδιο και για την Ναυτιλία.

Συγκεκριμένα, το νομοσχέδιο προβλέπει σύσταση πενταμελούς Επιτροπής Διερεύνησης Αεροπορικών Ατυχημάτων, με πενταετή θητεία, που

θα απολαμβάνει διοικητικής αυτοτέλειας και θα εποπτεύεται απευθείας από τον Υπουργό Μεταφορών.

Προβλέπεται επίσης, η Επιτροπή να υποστηρίζεται από Μονάδα Μελετών που θα μπορεί να απευθύνεται και σε εξωτερικούς συμβούλους, αν υπάρχει ανάγκη. Το σύστημα διερεύνησης ναυτικών ατυχημάτων, που εφαρμόζεται στην χώρα μας, πρέπει να γίνει αντάξιο των απαιτήσεων της σύγχρονης κοινωνίας.

Απαιτείται να δημιουργηθούν αξιόπιστοι και διαφανείς μηχανισμοί, που συνεισφέρουν στην διαρκή βελτίωση της ασφάλειας και δίνουν στον πολίτη την σιγουριά ότι, η ζωή του και το περιβάλλον, αντιμετωπίζονται με τον πιο υπεύθυνο και επιστημονικό τρόπο.

